

**13/2019 TXOSTENA, APIRILAREN 17KOA, KONTRATAZIO
PUBLIKOAREN AHOLKU-BATZORDEARENA****GAIA: EUSKADIKO TOKI ERAKUNDEETAN HIZKUNTZA OFIZIALEN
ERABILERA INSTITUZIONALA ETA ADMINISTRATIBOA
NORMALIZATZEARI BURUZKO DEKRETU-PROIEKTUA.****I.- AURREKARIAK.**

Dekretuaren zioen azalpenean azaltzen den bezalaxe, «Hizkuntza-ofizialtasun bikoitzaren araubide juridikoan abiapuntutzat hartzen da 1978ko Konstituzioaren 3. artikuluan ezarritakoa. Artikulu horretako lehen zatian gaztelaniaren ofizialtasuna ezartzen da. Horrez gain, artikulu bereko bigarren lerrokadan ezartzen da autonomia-erkidegoetako hizkuntzak ere ofizialak izango direla, bakoitzari dagokion autonomia-erkidegoan. Ildo horretatik, Autonomia Estatutuen aldeko aipamena egiten du, hizkuntza horien ofizialtasun-estatusa zehazteko.

Euskal Herriaren Autonomia Estatutuan aldarrikatzen da euskara Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza propioa eta ofiziala dela, eta pertsona guztiei aitortzen die euskara eta gaztelania ezagutzeko eta erabiltzeko eskubidea (6.1 artikuluan). Horrez gain, 6.2. artikuluan, honako hau gaineratzen da: «Euskadiko dibertsitate sozio-linguistikoa kontuan hartuta, autonomia-erkidegoko erakundeek bi hizkuntzen erabilera bermatuko dute, horien ofizialtasuna arautu, eta, gainera, horien ezagutza bultzatzeko behar diren neurriak eta bitartekoak erabaki eta arautuko dituzte». Azkenik, 6.4 artikulua xedatzen du Euskaltzaindia dela euskararen inguruko galderak egiteko kontsulta-erakunde ofiziala.

Autonomia Estatutua da hizkuntza-normalizazioa antolatzen duen arau juridikoa. Horretan abiapuntutzat hartzen da, herritarrek hizkuntza modu normalizatuan erabiltzeko eskubideari dagokionez, hizkuntza bien ofizialtasun-egoerak ez direla guztiz berdinak, biak ofizialak izan arren. Hortaz, Euskal Autonomia Erkidegoko herritarren eskubideak bermatze aldera, normalizazioaren helburua hizkuntza bien erabateko berdintasuna lortzeko baldintzak sortzea da. Izan ere,

berdintasun hori gaur egun ez da erabatekoa. Estatutuan ezarrita dagoen normalizazio orokorrerako agindu hori irizpide juridiko loteslea da, bai legegilearentzat bai botere publiko guztientzat.

Hizkuntza-normalizazioaren hirugarren zutabea Eskualdeetako eta Eremu Urriko Hizkuntzen Europako Gutuna da (Espainiak 2001eko irailaren 15eko Estatuko Aldizkari Ofizialean egindako adierazpenaren bidez berretsi zuen). Horren harira, Konstituzio Auzitegiak espresuki deklaratu du: «"Barneko ordenamendu juridikoan" sartu behar da (Espainiako Konstituzioaren 96.1 artikulua), Espainiako Konstituzioaren 10.2 artikulua ematen dion interpretazio-balioari kalterik egin gabe» (Konstituzio Auzitegiaren 166/2005 autoa, 5. oinarri juridikoa). Hori horrela, Euskal Autonomia Erkidegoko euskararen, eta oro har, eskualdeetako eta eremu urriko hizkuntzen erabilera sozialari buruz, 7.1 artikuluan botere publikoei agintzen die politikan, legegintzan eta praktikan honako helburu eta printzipio hauek oinarri hartzeko, hizkuntza bakoitzaren egoera zein den: «c) Eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzak sustatzeko ekintza argiak egin beharra»; eta d) «Eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzak bizitza publikoan eta pribatuan ahoz eta idatziz erabiltzea bultzatzea edota sustatzea». Halaber, Eskualdeetako eta Eremu Urriko Hizkuntzen Europar Gutunaren 7.2 artikuluan hauxe ezartzen da: «Eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzen aldeko neurri bereziak hartzea ez da joko eremu zabalagoa duten hizkuntzetako hiztunen aurkako diskriminazio-ekintzatzat, neurrian helburua eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzok erabiltzen dituztenen eta gainerako herritarren arteko berdintasuna bultzatzea edo hiztun horien egoera partikularrak aintzat hartzea bada».

Arriskuan dauden munduko hizkuntzei buruz UNESCOk egin duen atlasaren arabera, euskara bere lurraldean ere bada eremu urriko hizkuntza eta hizkuntza kaltebera, gaztelaniaren aldean (hots, beste hizkuntza ofizialarekin erkatuta). Horren ondorioz, euskara berreskuratzeko hizkuntza-politika egituratu behar da. Politika horrek euskararen erabileraren erabateko normaltasuna bultzatu behar du; herritarren hizkuntza-eskubideak errespetatu eta bermatu behar ditu; eta ziurtatu behar du euskara, beste hizkuntza ofizialarekin erkatuta, berdintasun-eta parekotasun-egoeran egotea.

Euskararen erabilera normalizatzeko azaroaren 24ko 10/1982 Oinarrizko Legearen 23., 25., 26. eta 27. artikuluetan baimena ematen zaie botere publikoei euskara susta dezaten. Hizkuntza-normalizazioaren prozesua ebaluatuta, agerikoa da euskararen ezagutza areagotu egin dela; baina

Euskadiko toki-erakundeetan, ordea, oraindik ere txikia da euskararen erabilera normalizatua.

Testuinguru horretan ezartzen da apirilaren 7ko 2/2016 Legea (Euskadiko Toki Erakundeei buruzkoa). Izan ere, lege horrek euskara toki-erakundeetan sustatzeko neurriak hartzea ezartzen du. Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legeak zioen azalpenean argi adierazten du legeak euskararen aldeko «apustu sendoa egiten duela euskararen iraunarazpen, finkapen eta garapenaren alde». Eta hauxe ere azaltzen du: «Toki-administrazioak etsenplu eta gidari izan behar du euskara erabat berreskuratzearen arloan»; «Euskal udalak bide-erakusle izan behar dira eginkizun horretan». Lege horrek lege aitzindaria izan nahi du botere publiko guztiek euskararen aldeko apustu sendoa egiteko prozesuan, euskararen «normalizazio desiratu eta erabateko garapena galarazten edo oztopatzen duten trabak erauziz»; «... toki-agintarien jardunak eskatuko du neurri bereziak hartzea euskararen alde, egoera kaxkarragoan dagoen hizkuntza ofiziala baita»; «Euskara faboratzeak bilatzen du, hain zuzen, herritarren artean benetako berdintasuna sustatzea, Eskualdeetako edo Eremu Urriko Hizkuntzen Europar Gutunaren 7.2 artikuluan jasotakoaren zentzuan».

ETELen garapenaren barnean, Euskadiko toki-erakundeetan hizkuntza ofizialen erabilera instituzionala eta administratiboa normalizatzeari buruzko dekretu-proiektu bat garatzearen egokitasuna aztertu du Gobernantza Publiko eta Autogobernu Sailak.

Gauzak horrela, dekretu hau izapidetzeari ekin zaio Gobernantza Publiko eta Autogobernu Sailaren Toki Administrazioekiko Harremanetarako eta Administrazio Erregistroetako Zuzendaritzaren ekimenari jarraikiz. Dekretuan jasotako proiektua zenbait txosten eta alegazioren xede izan da, eta, horregatik, aipatutako zuzendaritzak txosten-eskaera egin do Batzorde honi.

Espedientea prozedurak elektronikoki izapidetzeko Tramitagune aplikazio informatikoaren bidez izapidetu da (erreferentzia: DNCG_DEC_136205/17_02).

II. – ALDEZ AURREKO KONTSIDERAZIOAK.

TXOSTENA EGITEKO ESKUMENA.

Xedapen Orokorrak Egiteko Prozeduraren abenduaren 22ko 8/2003 Legeak 11. artikuluan xedatzen du nahitaezko txostenak eta kontsulta-organoen irizpenak

izapide hori arautzen duten xedapenek ezarritako unean eta eran eskatuko direla.

Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordeak eskumena du aipatutako arauaren proiektuari buruzko txostena egiteko; izan ere, horrek eragina du kontratazio publikoan, Euskal Autonomia Erkidegoko Sektore Publikoaren Kontratazioaren araubidea ezartzeko uztailaren 27ko 116/2016 Dekretuaren 27. artikulua a) letraren 1. zenbakian xedatutakoari jarraikiz:

«27. artikulua.- Aholkularitza-eginkizunak.

Aholkularitza-eginkizuna betetzean, hauek egitea dagokio Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordeari:

a) Honako hauei buruz nahitaez informatzea:

1.- Kontratazio publikoaren alorreko edo haren eremuan eragiten dutenei buruzko xedapen orokorren proiektuak edo aurreproiektuak, Gobernu Kontseiluak edo hango sailburuek onartu beharrekoak».

Xedapen-proiektua denez eta ez denez horren xedea sektore publikoko erakundeak sortzea edota Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorreko eta Instituzionaleko erakundeen egitura organiko eta funtzionalak arautzea, 116/2016 Dekretuaren 30. artikuluaekin bat, txostena onartzeko eskumena Aholku Batzordearen Osoko Bilkurari dagokio.

III. – EDUKIA.

Dekretu hau Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legea (ETEL) garatzeko ematen da, eta honako xede hauek ditu: euskararen eta gaztelaniaren erabilera instituzional eta administratiboak arautzea eta herritarrei hizkuntza-eskubideak bermatzea toki-administrazioekiko harremanetan.

Dekretua honela dago osatuta:

- Azalpen-zatia.
- Xedapen-zatia, zazpi kapitulutan antolatutako hirurogei artikulurekin.
- Lau xedapen gehigarri.
- Xedapen iragankor bat.
- Azken xedapen bat.

Laburki, honako hau da Dekretuaren kapituluaren edukia:

- I. Xedapen orokorrak.
- II. Udalerrien hizkuntza-arloko eskumenak eta hizkuntza garatzeko tresnak.
- III. Erabilera instituzional eta administratiboa.
- IV. Erakundeen arteko harremanak.
- V. Udal-toponimia. Bideetako eta zerbitzuetako seinaleak
- VI. Planen eta proiektuen hizkuntza-eragina ebaluatzea.
- VII. Erakundeen bultzada.

IV.- ARRAZOI JURIDIKOAK.

Kontratazio publikoaren esparruan eragina duten legearen arauak «*Kontratu publikoak*» izenburua duen 36. artikuluan daude jasota, 3. kapituluko («*Erabilera instituzional eta administratiboa*») «*Administrazio-kontratazioa eta lankidetzahitzarmenak*» tituludun III. zenbakian.

Dekretuaren 36. artikulua araberan, «*1. Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legearen 7.8 artikuluan ezarritakoarekin bat etorruta, toki-erakundeek egiten dituzten kontratuetan kasu bakoitzean beharrezkoak diren klausulak sartuko dira, herritarrek bermatuta izan dezaten kontratu bidezko zerbitzuak eta jarduerak, hizkuntza-baldintzei dagokienez, zerbitzuaren administrazio titularri eskatu ahal zaizkion baldintza beretan emango zaizkiela eta euskararen eta gaztelaniaren ofizialtasun bikoitzaren arauketa ere beteko dela.*

2. Administrazio-baldintza partikularrei eta baldintza teknikoei buruzko agiriak bi hizkuntza ofizialetan argitaratuko dira, salbu eta grafikoak edo guztiz teknikoak diren dokumentuak direnean, horiek hizkuntza ofizialetako batean argitaratu ahalgo baitira.

3. Euskadiko toki-erakundeek hizkuntza bien ofizialtasunaren araubidea betearaziko dute kontratu publikoetan. Horren ondorioz, kasu bakoitzean, kontratuaren xedea zein den, administrazio-klausula partikularrei buruzko agirietan eta baldintza teknikoei buruzko agirietan ezarriko dituzte kontratuan edo kontratua arautzen duten dokumentuetan bete behar diren hizkuntza-eskakizunak.

4. Toki-erakundeek bermatuko dute kontratuaren xedeak betetzea bere izaerarengatik eta zerbitzuaren titularra den toki-erakundearen ezaugarriengatik aplikagarria zaion hizkuntza-legeria.

5. *Hizkuntza bien ofizialtasunari lotutako eskakizunak kontratu bakoitzaren betearazpen-baldintzei lotuta egongo dira. Gainera, hauxe bermatu beharko dute:*

a) *Herritarrak artatuak izan daitezela berek hautatzen duten hizkuntza ofizialean.*

b) *Zerbitzua eman dadila, hizkuntza-baldintzei dagokienez, zerbitzuaren administrazio titularrari exijitu ahal zaizkion baldintza beretan.*

6. *Honako printzipio hauek oinarritzat hartuko dira kontratua betearazteko hizkuntza-baldintzak zehaztean:*

a) *Proporzionaltasun-printzipioa bermatuko da, kasu bakoitzaren ezaugarrien, xedearen eta hartzaileen arabera.*

b) *Kontratuaren bidez bete behar diren eginkizunei lotuta egongo dira.*

c) *Enpresak bere baliabideen edo besteren baliabideen bitartez ziurtatu ahalko ditu.*

7. *Kontratua betearazteko baldintzen artean erakunde kontratatzailearen eta adjudikaziodunaren arteko harremanetan erabiliko den hizkuntzari-araudia sar daiteke.*

8. *Zerbitzuak kontratatzen direnean, eta, bereziki, jendaurrean eman behar diren zerbitzuetan edo herritarrekin zuzeneko harremana eskatzen dutenetan, hauxe bermatu beharko da:*

a) *Enpresa esleipendunak toki-erakundearen hizkuntza-araudia bete beharko du zerbitzuan, hizkuntza-jardunari dagokionez. Hizkuntza ofizial bietan jarduteko gaitasuna duten langileak bereziki hautatuko ditu, enpresako lanpostuak betetzeko. Enpresak eskakizun hori baldintza teknikoei buruzko agirietan edo kontratuan adierazi beharko du.*

Enpresak langile horiek kontratatu ahal dituela egiaztatze aldera, eskaintza onuragarriena aurkeztu duen lizitatzailerak identifikatu beharko ditu lanpostuak betetzeko proposatzen dituen langileak, hizkuntza-gaitasunaren mailak ere zehaztuta, eta, hala dagokionean, behar diren egiaztagiriak erantsita.

b) Zerbitzua ematen duenean, esleipenduna saiatuko da herritarrekiko ahozko harremanak euskaraz izaten. Horretarako, enpresa esleipenduneko langileak euskaraz ekingo dio elkarrizketari, eta, ondoren, erabiltzaileak aukeratutako hizkuntzan jarraituko du. Zerbitzuaren erabiltzaileak zer hizkuntza aukeratu duen, hizkuntza horretan idatziko ditu enpresa esleipendunak zerbitzua emateko behar diren ziurtagiriak, txartelak, oharrak eta beste idazki batzuk.

c) Hizkuntza-eskakizunak betetzen direla ziurtatzeko egin behar den jarraipenaren ardura kontratazio-organoari dagokio. Hizkuntza-eskakizunak behin eta berriro urratzen badira, kontratua suntsiarazi ahal izango da.

9. Euskadiko toki-erakundeek erabaki ahalko dute hirugarrenei eskatzen dizkieten azterlanak, proiektuak eta antzeko lanak gutxienez euskaraz aurkezteko, salbu eta, xedea dela eta, gaztelaniaz idatzi behar direnean. Eskakizun horrek jasota egon beharko du onartzen diren administrazio-kontratuen baldintza-agirietan».

Euskal Autonomia Erkidegoko Kontratazio Publikoaren Aholku Batzorde honek kontratazio publikoaren arloari eragiten dioten alderdiak bakarrik aztertuko ditu. Ostera, Eusko Jaurlaritzaren Gobernantza Publiko eta Autogobernu Sailaren egitasmoan jasota egon litezkeen eskumenei buruzko aspektuak argitzeko, hala badagokio, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak ematen duen irizpeneko baloraziora jotzea gomendatzen da.

Dekretu-proiektuaren testuan, 36. artikulua 2. apartatuaren azken tartekia bi aldiz ageri da, eta, beraz, ezabatu egin beharko da bietako bat.

Halaber, hizkuntza-eskakizunak administrazio-klausula berezien agirietako berezko edukiak direnez, azaroaren 8ko Sektore Publikoko Kontratuei buruzko 9/2017 Legearen (zeinaren bitartez egiten baita 2014ko otsailaren 26ko Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014/23 (EB) eta 2014/24 (EB) Zuzentarauen transposizioa Espainiako ordenamendu juridikora, –aurrerantzean, SPKL–), 202.1 artikulua ezartzen duenaren arabera, 36. artikulua 3. apartatuaren azken tartekian honako testu hau ezabatzea proposatzen da: «[...] preskripzio teknikoari buruzko agirietan, sinatzen den kontratuan edo kontratazioa arautzen duten agirietan».

SPKLren 75. artikuluari jarraikiz, honako idazkera hau proposatzen da 36. artikulua 6. apartatuaren c) letrarako: «[...] c) *Enpresak bere baliabideen edo besteren baliabideen bitartez ziurtatu ahalko ditu*».

SPKLren 202.1. artikulua aintzat hartuz, honako idazkera hau proposatzen da 36. artikulua 8. apartatuaren a) letraren lehen lerrokadako azken tartekirako: «[...] *enpresak eskakizun hori baldintza teknikoei buruzko agirietan edo kontratuan adierazi beharko du*».

Gure iritzian, kontratu publiko guztiek hizkuntza-betekizunak betetzen dituzten egiaztatu beharko litzateke kontratu guztietan, ez soilik herritarrekin harreman zuzena behar duten zerbitzuen kontratuetan. Gauzak horrela, 36. artikulua 8. apartatuaren c) letra artikulua beste apartatu bat izan beharko litzateke.

Kontratazio publikoaren arlotik kanpo dagoen arren, dekretu-zenbakiaren urtea ere eguneratu beharko litzateke. Horrez gain, gaztelaniazko bertsioan «*adjudicatario*», «*trabajadores designados*», «*destinatario del servicio*» eta «*encargados a terceros*» terminoak erabiltzen direla ikusita, Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritzaren txostenean adierazitakoa partekatzen dugu, proiektu-dekretuko testuan erabilitako genero-hizkera berrikuste aldera.

V.- ONDORIOAK.

Dekretu-proiektuaren edukiak, sektore publikoko kontratazioaren analizatutako alderdiei dagokienez, aintzat hartzen du sektore publikoko kontratazioaren arloko legeria.

Hori guztia esanda eta egindako zehaztapenak eta oharrak aintzat hartuko direlako esperantzarekin, Euskadiko toki-erakundeetan hizkuntza ofizialen erabilera instituzionala eta administratiboa normalizatzeari buruzko dekretu-proiektuaren aldeko txostena ematen da.